

ZAMONAVIY TA'LIMDA INNOVATSION PEDAGOGIK YONDASHUVLARNING O'RNI VA AHAMIYATI

Qo'shoqova Laylo Nomoz qizi

Termiz Iqtisodiyot va servis universiteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi

5.24 guruh talbasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim jarayonida innovatsion pedagogik yondashuvlarning o'rni, ularning o'quv jarayonidagi samaradorlikka ta'siri, o'qituvchining innovatsion fikrlashi va ijodiy yondashuvi haqida so'z yuritiladi. Innovatsion texnologiyalar yordamida ta'lim sifatini oshirishning nazariy va amaliy jihatlari yoritilgan.

Kalit so'zlar: innovatsion ta'lim, pedagogik texnologiya, kreativlik, interaktiv metod, zamonaviy o'qitish, kompetensiya, innovatsion yondashuv.

XXI asr — innovatsiyalar asri bo'lib, har bir sohada yangicha fikrlash, ilg'or texnologiyalar va kreativ yondashuvlar talab qilinadi. Ta'lim tizimi ham bu jarayondan chetda qolmaydi. Bugungi kunda pedagog oldidagi eng muhim vazifa — o'quvchilarda mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv va zamonaviy bilimlarni qo'llay olish ko'nikmalarini shakllantirishdir.

Innovatsion pedagogik yondashuv — bu o'qituvchining ta'lim jarayonini yangicha, samarali va ijodiy asosda tashkil etish faoliyatidir. U o'qituvchidan faqat bilim berishni emas, balki o'quvchining tafakkurini rivojlantirishni ham talab qiladi.

Innovatsion pedagogikaning nazariy asoslari

“Innovatsiya” so'zi lotincha “innovatio” — “yangilanish”, “yangilik kiritish” degan ma'noni bildiradi. Pedagogik jarayonda innovatsiya — bu o'qitish jarayoniga ilg'or tajriba va texnologiyalarni kiritish, ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan yangicha yondashuvdir.

Innovatsion pedagogika ta'limning quyidagi tamoyillariga asoslanadi:

Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv;

Ijodkorlik va mustaqillikni qo'llab-quvvatlash;

Hamkorlikda o'qitish;

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish.

Bu tamoyillar asosida o'qituvchi o'quv jarayonini faqat bilim berish emas, balki shaxsni rivojlantirish jarayoniga aylantiradi.

Innovatsion texnologiyalarning turlari

Bugungi ta'limda quyidagi innovatsion pedagogik texnologiyalar keng qo'llanmoqda:

1. Modulli o'qitish texnologiyasi

O'quv materiallarini modulga ajratish orqali o'quvchilar mavzuni bosqichma-bosqich chuqur o'zlashtiradi.

2. Interaktiv metodlar

O'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi faol muloqotni ta'minlaydi. "Aqliy hujum", "Klaster", "Debat", "Sinkveyn", "Loyiha" kabi metodlar bunga misoldir.

3. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari

Kompyuter, internet, multimedia va raqamli ta'lim platformalari ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi.

4. Masofaviy ta'lim

Onlayn darslar, videoma'ruzalar, virtual laboratoriyalar bugungi kunda keng qo'llanilmoqda.

Innovatsion yondashuvlarning afzalliklari

Innovatsion ta'limning asosiy afzalliklari quyidagilardan iborat:

O'quvchilarda mustaqil fikrlash va tahlil qilish ko'nikmasi rivojlanadi;

O'qituvchi va o'quvchi o'rtasida hamkorlik kuchayadi;

O'quvchilarda bilimga nisbatan motivatsiya ortadi;

Ta'lim jarayoni yanada qiziqarli va samarali kechadi;

O'quvchilarning ijtimoiy faolligi oshadi.

Bu yondashuvlar natijasida o'quvchilar hayotga tayyor, tashabbuskor va ijodiy fikrlovchi shaxslar sifatida shakllanadilar.

O'qituvchining innovatsion faoliyati

Innovatsion ta'lim jarayonining muvaffaqiyati o'qituvchining kasbiy mahoratiga bog'liq. Zamonaviy o'qituvchi:

yangi texnologiyalarni o'rganadi va qo'llaydi;

o'quvchilarni hamkorlikka undaydi;

darsni interaktiv metodlar asosida tashkil etadi;

o'z ustida doimiy ishlaydi.

O'qituvchining innovatsion yondashuvi ta'lim sifatini oshirishning eng muhim omilidir.

Innovatsion yondashuvlarning ta'lim jarayonidagi amaliy ahamiyati

Bugungi kunda O'zbekiston ta'lim tizimida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Bu islohotlarning asosiy maqsadi — yoshlarni zamonaviy bilim, malaka va kompetensiyalarga ega, raqobatbardosh mutaxassis sifatida tarbiyalashdir. Shu jihatdan innovatsion pedagogik yondashuvlar ta'lim jarayonida hal qiluvchi rol o'ynaydi.

O'quv jarayonida innovatsiyalarni joriy etish natijasida quyidagi natijalarga erishish mumkin:

Dars jarayonida o'quvchilarning faolligi oshadi;

O'quvchilarda mustaqil va tanqidiy fikrlash ko'nikmalari rivojlanadi;

O'qituvchi va o'quvchi o'rtasida ijodiy hamkorlik kuchayadi;

O'qitish mazmuni hayotiy tajriba bilan uyg'unlashadi.

Masalan, tabiiy fanlarni o'qitishda tajriba laboratoriyalari, raqamli simulyatorlar, elektron platformalar (Kundalik, Moodle, Google Classroom) samarali natija beradi. Gumanitar yo'nalishlarda esa interaktiv suhbatlar, muammoli o'qitish, loyiha ishlari va rolli o'yinlar o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytiradi.

Innovatsion o'qitishning psixologik-pedagogik asoslari

Innovatsion yondashuvlar faqat texnologiya yoki metod emas — ular o'qituvchi va o'quvchining psixologik o'zaro hamkorligini ham o'z ichiga oladi.

Psixologik jihatdan samarali innovatsion ta'lim quyidagi shartlarga asoslanadi:

O'quvchining ehtiyoji va qiziqishini hisobga olish;

O'quvchini shaxs sifatida rivojlantirish;

Muloqotga ochiqlik va ijobiy psixologik muhit yaratish;

Motivatsiyani rag'batlantirish.

Pedagogik yondashuv nuqtai nazaridan esa, o'qituvchi darsni konstruktiv tarzda tashkil etadi, ya'ni bilim tayyor shaklda berilmaydi, balki o'quvchi uni izlab topadi, tahlil qiladi va mustaqil xulosa chiqaradi. Shu jarayonda o'quvchi o'zining fikrlash, tahlil qilish va muammoni hal etish qobiliyatini rivojlantiradi.

O'qituvchining innovatsion madaniyatini shakllantirish

Zamonaviy o'qituvchi — bu innovatsion fikrlovchi, izlanishdan to'xtamaydigan, o'zini doimiy takomillashtiruvchi shaxsdir. O'qituvchining innovatsion madaniyati quyidagi jihatlarni o'z ichiga oladi:

Yangi pedagogik texnologiyalarni bilish va amalda qo'llay olish;

Muammolarga yangicha yondashish;

O'z faoliyatini tahlil qilish va o'zgartirishga tayyorlik;

Jamoaviy ishda yetakchilik qobiliyatini namoyon etish.

Innovatsion madaniyatni shakllantirish uchun o'qituvchilar muntazam malaka oshirish kurslari, seminarlar va treninglarda qatnashishlari zarur. Shu orqali ular o'z tajribalarini almashadilar, yangi g'oyalar bilan boyiydilar va ta'lim jarayoniga yangilik kiritish imkoniyatiga ega bo'ladilar

Innovatsion ta'limda axborot texnologiyalarining roli

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) innovatsion ta'limning eng muhim tarkibiy qismlaridan biridir. Ular yordamida:

Masofaviy ta'lim tizimi yo'lga qo'yiladi;

Dars jarayoni vizuallashtiriladi;

O'quvchilarning mustaqil ishlari nazorat qilinadi;

O'qituvchi o'z materiallarini elektron shaklda tarqata oladi.

Masalan, zamonaviy onlayn platformalar — Zoom, Google Meet, Edmodo, Moodle, Khan Academy kabi tizimlar ta'lim samaradorligini oshirishda muhim vosita bo'lib xizmat qilmoqda.

O'zbekiston ta'lim tizimida "Raqamli ta'lim" konsepsiyasining joriy etilishi ham aynan shu yo'nalishda innovatsion o'zgarishlarni boshlab berdi.

Xulosa

Innovatsion pedagogik yondashuvlar ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi, o'quvchilarni ijodkorlikka, mustaqillikka va yangilikka intilishga undaydi. Bugungi o'qituvchi uchun asosiy maqsad – o'quvchini o'z fikriga ega, zamonaviy texnologiyalarni biladigan, kreativ shaxs sifatida tarbiyalashdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1. Karimov I. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. Toshkent, 2019.**
- 2. Xodjueva N. Pedagogik innovatsiyalar va texnologiyalar. Toshkent: O'qituvchi, 2022.**
- 3. Ziyomuhamedova G. Ta'lim jarayonida interaktiv metodlar. Toshkent, 2020.**
- 4. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni, 2020.**
- 5. Jalolov J. Pedagogik mahorat va kasbiy kompetensiya. Toshkent: Fan, 2021.**